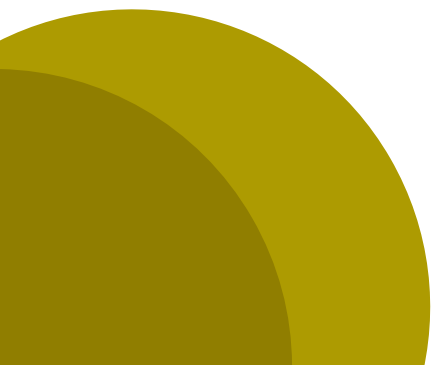
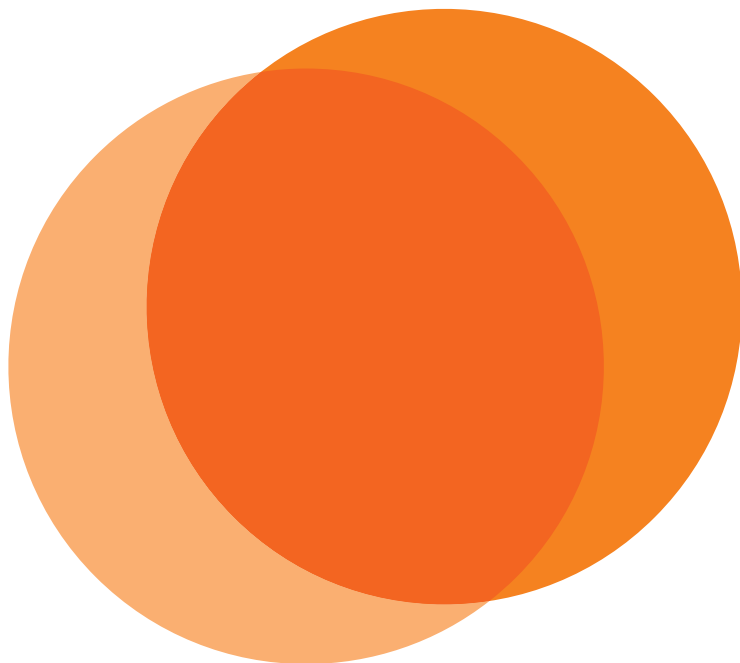

Január
19–20.2020

Beethoven
Schumann
Beilman
Janowski

Műsor

Benjamin Beilman, hegedű
Vezényel: Marek Janowski

Beethoven

D-dúr hegedűverseny, Op. 61 (44')

(I. Allegro ma non troppo, II. Larghetto, III. Rondo. Allegro)

szünet

Schumann

2. (C-dúr) szimfónia, Op. 61 (38')

(I. Sostenuto assai – Allegro ma non troppo,

II. Scherzo. Allegro vivace, III. Adagio espressivo,

IV. Allegro molto vivace)

A művekről

A mai koncerten elhangzó két mű ugyan egyaránt 61-es opusszámot visel, szerzőik életművében mégis egészen eltérő helyet foglalnak el. Az 1806-ban keletkezett Hegedűverseny legalább másfél évszázada Beethoven legtöbbször játszott kompozíciói közé tartozik, Schumann (épp 40 évvel később befejezett) Másodikja viszont alighanem a legkevésbé népszerű a komponista négy szimfóniája közül, és a 20. század közepéig jószerével egyáltalán nem szólalt meg hangversenyeken.

Ludwig van Beethoven

D-dúr hegedűverseny, Op. 61

Bár keletkezési idejét tekintve a Hegedűverseny Beethoven úgynevezett „középső periódusába” tartozik, a legkevésbé sem sugározza az ezzel az időszakkal közhelyszerűen asszociált „hősies” hangulatot. Éppen ellenkezőleg, alighanem a zeneszerző legderűsebb és legdallamosabb művéről van szó, ami a választott szólóhangszer természetes adottságai mellett Franz Clement különleges játéktílusának is köszönhető, hiszen a művet Beethoven neki komponálta. A Clement szólójával 1806. december 23-án bemutatott versenymű azonban eleinte nem aratott sikert, csupán Joachim Józsefnek sikerült az 1840-es évek közepe táján állandó helyet kiharcolnia számára a koncertrepertoárban. Sejthetően a kompozíció viszonylag szerény játéktechnikai követelményei okoztak némi csalódást a Viotti és más korabeli versenyműszerzők tűzijátékszerű virtuozitásához szokott közönségnek, hiszen Beethoven ettől egészen eltérő megközelítése már az első ütemekben nyilvánvaló. Ahelyett, hogy a hagyományoknak megfelelően a teljes zenekarra bízna a nyitótétel lendületes bevezetését, a zeneszerző egyfajta rejtvénynyel szolgál: a négy lágymű üstdobütés egy pillanatra bizonytalanságot kelt azzal kapcsolatban, hogy a mű már valóban elkezdődött-e, vagy

csupán a játékosok bemelegítését halljuk. Sőt, egyesek szerint Beethoven a zene ősi kezdeteibe enged váratlan bepillantást: minden a puszta ritmussal kezdődött, és a dallam, majd a harmónia csak utóbb jelent meg (a 2. ütemben a fafúvók belépésével). A korabeli hallgatóságra mindenestre döbbenetes hatást tehetett ez a minden konvencióra fittyet hányó indítás, annál is inkább, mivel végső soron a tétel egészének formáját is ennek az egyszerű ritmusmotívumnak az ismétlései szabják meg. A Larghetto ugyanakkor viszonylag eseménytelen: a harmóniák szinte sosem távolodnak el a nyitóhangnem közvetlen közeléből, a fellélegzés lehetőségét kínálva a megfáradt hallgatónak. A tétel végéhez közeledve egyetlen alkalommal mégis kizökken a (harmónia)világ, és az egyensúlyt mintha csak a szólista kadenciája lenne képes helyrebillenteni. A záró rondó végre bőséges alkalmat kínál a hegedűsnek virtuozitása csillogtatására, bár a talán legemlékezetesebb momentum – az oboa és a szólista párbeszéde a kadencia után – voltaképpen kamarazene hatását kelti.

Érdekességek A hegedűversenyt 1806. december 23-án mutatták be Bécsben, Franz Clement szólójával; a Fesztiválzenekar legutóbb 2012. május 13-án játszotta Ovidóban, Pinchas Zukerman közreműködésével és Fischer Iván vezényletével.

Mi történt 1806-ban? Napóleon császár követelésére a Habsburg–Lotaringiai-házból származó II. Ferenc lemondott német-római császári címéről, ezzel formailag is megszűnt a Német-római Birodalom / Dominique Ingres megfestette Napóleon császári trónján című képét / Heinrich von Kleist megírta Az eltört korsó című drámáját / Carl Maria von Weber megkomponálta Concertino kürtre és zenekarra című művét

Robert Schumann

2. (C-dúr) szimfónia, Op. 61

Schumann természetesen jól ismerte Beethoven Hegedűversenyét – amikor saját hegedűkoncertjén kezdett dolgozni 1853-ban, éppen Joachimtól kérte el a partitúra kéziratot másolatát, hogy alaposan tanulmányozhassa. Beethoven szimfóniáinak tökéletessége viszont mintha éppen hogy megbénította volna Schumann alkotóerejét, és ezt a gátlást csupán Schubert „Nagy”, C-dúr szimfóniájával való megismerkedése oldotta fel. Amint leendő feleségének írta lelkesen 1839 decemberében: „A szimfóniának ez a mennyei terjengőssége! Olyan, mint egy négykötetes, vaskos regény, talán Jean Paul tollából.” Válaszában már Clara is szimfónia írására biztatta Schumannt, akinek „képzelete nem képes megfelelően kibontakozni a billentyűkön”. Miután azonban a jegyesek összeházasodtak, és a zeneszerző valóban szimfóniák írásába fogott, legtöbb kritikus Clara véleményével homlokegyenest ellenkező álláspontra helyezkedett – nevezetesen, hogy Schumann-nak meg kellene maradnia a zongoránál, lévén mind hangszerelő tehetsége, mind pedig a nagyobb ívű formálás iránti érzéke kívánnivalót hagy maga után. Az a felfogás, hogy Schumann zenekarának „pasztellszínezete” nagyon is összhangban van zenéjének líraibb stílusával, nagyformáinak szokatlansága pedig tökéletesen tükrözi a „vaskos regények” négykötetnyi tartalmát megjeleníteni próbáló narratív megközelítését, csupán a 20. század utolsó évtizedeire nyert elfogadást.

Mindez a 2. szimfónia esetében különös jelentőséggel bír, hiszen a zeneszerző 1849. április 2-án írott levelének tanúsága szerint a sötétségnek és a fénynek a műben ábrázolt küzdelme önéletrajzi ihletésű.

A komponálást ugyanis „félíg még betegen” kezdte el, és „csupán az utolsó tételben kezdtem újra jobban érezni magam; a teljes mű befejezése után pedig valóban jobban is lettem.” Ezzel a leírással összhangban a nyitótétel kezdete nyugtalanító hatást keltve állítja szembe egymással a rézfúvósok magabiztos mottótémáját és a vonósok habozó, bizonytalan dallamvonalát, ez a feszültség pedig az egész tételre rányomja a bélyegét. A Scherzót a hegedűk makacs, szinte őrjítő zenéje uralja (bár a két trió némi pihenőt biztosít), míg a lassú tétel alaphangulata (Stephen Williams szavai szerint) ismét egyfajta „tompultság, amely

elcsüggeszti a lelket, a komolyság helyett, amely felemeli." Valójában csak a finálé hoz némi vigaszt a sok feszültség után – de a zenét még itt sem igazán a győzelem felszabadult öröme fűti át, hanem csupán annak kétségbeesett akarása. **Mikusi Balázs**

Érdekességek A szimfóniát 1846. november 5-én Lipcsében mutatták be, Felix Mendelssohn-Bartholdy vezényletével; a Fesztiválzenekar legutóbb 2011. április 18-án Budapesten játszotta, a karmester Leonidasz Kavakosz volt.

Mi történt 1846-ban? kirobbant a galíciai parasztfelkelés / megjelent Fjodor Dosztojevszkij első regénye, a Szegény emberek / a párizsi Opéra-Comique-ban bemutatták Héctor Berlioz Faust elkárhozása című zenedarabját / Karl Marx és Friedrich Engels A német ideológia című befejezetlen művükön dolgoztak

BENJAMIN BEILMAN

MAREK JANOWSKI

Budapesti Fesztiválzenekar

Fischer Iván 1983-ban alapította a Budapesti Fesztiválzenekart Kocsis Zoltánnal. Az együttes a kezdetektől az igényes muzsikálást és a közönség sokoldalú szolgálatát tűzte ki célul. Ma a világ tíz legjobb zenekara között tartják számon. A nemzetközi zenei élet legfontosabb fesztiváljain és koncerthelyszínein lépnek fel a bécsi Musikvereintől a New York-i Carnegie Hallig. A BFZ kétszer nyerte el a Gramophone-díjat, egyszer pedig Grammy-díjra is jelölték. Az együttes innovatív koncertjei (Autizmusbarát Kakaókoncert, Titokkoncert, Midnight Music, Concertino, TérTáncKoncert, Közösségi Hét) világszerte egyedülállóak és híressek. A zenekar operaprodukciónak Fischer Iván vezényli és rendezi. Előadásait meghívták a Mostly Mozart Fesztiválra, az Edinburgh-i Nemzetközi Fesztiválra és az Abu-dzabi Fesztiválra is. Fischer Iván 2018-ban megalapította a Vicenzai Operafesztivált.

Benjamin Beilman

Az 1989-ben született amerikai hegedűs lenyűgöző, szenvedélyes játékkal, mély, gazdag hangszínevel és perzselő líraiságával világszerte elismerést szerzett. A 2020-as Beethoven-évforduló alkalmával a szerző Hegedűversenyével lép fel a Wrocław-i Filharmonikusokkal és zeneigazgatójukkal, Giancarlo Guerreróval egy lengyelországi turnén, a montreáli Métropolitain Zenekarral és Han-Na Changgal, valamint a Tugan Szokijev vezette toulouse-i Orchestre National du Capitole-lal. Ezenkívül a 2019–20-as évadban első ízben koncertezik a Dán Nemzeti Szimfonikusokkal, a kölni Gürzenich Zenekarral, a bécsi Tonkünstler Zenekarral, az Antwerpeni Szimfonikusokkal, az Egyesült Államokban a Utahi Szimfonikusokkal és a Minnesotai Zenekarral, illetve visszatér játszani és vezényelni a Londoni Kamarazenekarhoz. Benjamin Beilmannek exkluzív szerződése van a Warner Classics lemezcéggel; 2016-ban készítette

náluk első, „Spectrum” című felvételét, amelyen Stravinsky-, Janáček- és Schubert-műveket ad elő. A művész egy 1709-ben készült „Engelman” Stradivarin játszik, amelyet a Nippon Music Foundationtól kölcsönöz.

Marek Janowski

Marek Janowski a német zenei repertoár egyik legnagyobb mestere, Wagner, Richard Strauss, Bruckner, Brahms, Hindemith és a második bécsi iskola világszerte elismert tolmácsolója. Művészi pályája asszisztensi állásokon keresztül vezetett freiburgi és dortmundi főzeneigazgatói kinevezéséig. Nincs olyan élvonalbeli operaház, ahol az 1970-es évek végétől ne lett volna rendszeres vendég, a New York-i Metropolitanától a müncheni Bajor Állami Operaházig, Chicagótól és San Franciscótól Hamburgig, Bécsből és Berlinton Párizsig. Az 1990-es évektől visszavonult az operaszínpadtól, hogy a nagy német szimfonikus repertoárra koncentrálnon. 1984 és 2000 között a Francia Rádió Filharmonikus Zenekara zeneigazgatójaként Franciaországban és külföldön egyaránt előkelő helyet vívott ki az együttes számára. 1986 és 1990 között a kölni Gürzenich Zenekar vezető karmestereként, 1997 és 1999 között a berlini Német Szimfonikus Zenekar első vendégkarmestereként dolgozott. 2000-től 2005-ig a Montecarlói Filharmonikus Zenekar zeneigazgatói posztját töltötte be. 2002 és 2016 között a Berlini Rádió Szimfonikus Zenekarának művészeti igazgatója volt; a Berlini Filharmóniában bemutatott Wagner-operaciklusuk új minőséget hozott a koncertszerű előadásban. Janowski visszatérése a Drezdai Filharmonikusokhoz (amelynek 2001 és 2003 között vezető karmestereként dolgozott) mutatja a városnak a Drezdai Kultúrpalota megnyitása óta megnyilvánuló bizalmát. Janowski 30 évet felölelő, kivételes diszkográfiájának fontos darabja Wagner teljes Ring-ciklusa a drezdai Staatskapellével (1980–1983). Felvételei között számos más teljes opera és szimfóniaciklus is megtalálható, közülük több is nemzetközi díjakat nyert.

Zenészek

I. hegedű Major Tamás (koncertmester), Asztalos Bence,
Biró Ágnes, Czenke Csaba, Eckhardt Violetta,
Gál-Tamási Mária, Gulyás Emese, Hrib Radu, Illési Erika,
Kádár István, Kostyál Péter, Lesták Bedő Eszter,
Oláh Gyöngyvér, Pilz János, Sipos Gábor

II. hegedű Iván Tímea, Bodó Antónia, Czírók Györgyi,
Gátay Tibor, Haják Krisztina, Kovács Erika, Lezsák Zsófia,
Molnár Noémi, Mózes Anikó, Szabó Levente, Szeffcsik Zsolt,
Szlávik Zsuzsanna

Brácsa Gálfi Csaba, Bányai Miklós, Bodolai Cecília,
Csoma Ágnes, Miguel Erlich, Fekete Zoltán, Juhász Barna,
Polónyi István, Reinhardt Nikoletta, Yamamoto Nao

Cselló Szabó Péter, Dvorák Lajos, Eckhardt Éva,
Kertész György, Liptai Gabriella, Mahdi Kousay,
Sovány Rita, Mód Orsolya

Nagybőgő Fejérvári Zsolt, Kaszás Károly, Lévai László,
Martos Attila, Naomi Shaham, Sipos Csaba

Fuvola Jóföldi Anett, Joachim Becerra Thomsen

Oboa Philippe Tondre, Eva Neuszerova

Klarinét Ács Ákos, Szitka Rudolf

Fagott Tallián Dániel, Patkós Sándor

Kürt Szőke Zoltán, Nagy Zsombor

Trombita Pálfalvi Tamás, Póti Tamás

Harsona Szakszon Balázs, Sztán Attila, Wagner Csaba

Timpani Dénes Roland

BFZ-hírek

Bálozzon Fischer Ivánnal!

Néhány hely szabad még a báltermünkben – tartson Fischer Ivánnal és a BFZ muzsikusaival január 31-én adománygyűjtő bálunkon a Hagyományok Házában, ahol kivételes, egyszeri alkalommal összeáll kirobbanó big bandünk! Fergetes táncokkal, finom ételekkel és zamatos borokkal idézzük meg a '20-as évek hangulatát. Ne maradjanak a szekrényben a térdig érő ruhák, csillogó fejdíszek és hosszú gyöngysorok! Adománygyűjtő bálunk bevételét ingyenes Községi Heteink megvalósítására szeretnénk fordítani, hogy a zene mindenkinek elérhessen. Ha további kérdése van, látogasson el honlapunkra (www.bfz.hu), vagy keresse kollégánkat, Deák Zsuzsannát a tamogatoiklub@bfz.hu e-mail-címen.

Áprilisban indul a bérletezés – írja fel a dátumot!

Ha január, akkor érkezik a várva várt dátum, amit mindenkinek érdemes feljegyeznie! Szépen kerekedik a 2020–21-es évadunk programja, melyre a bérleteit a nagyközönség április 7-től vásárolhatja meg. Ha Ön tagja Támogatói Klubunknak, előnyt élvez, és akár már a nagyközönség előtt két héttel biztosíthatja a kedvenc helyét az új szezonunkra. Ha még nem tag, de érdekli a lehetőség, szeretettel várjuk Klubunkba. További információkért keresse Deák Zsuzsannát a tamogatoiklub@bfz.hu e-mail-címen.

Ajánljuk még

Február 15–16–17.

Müpa, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Mahler

Mahler: Gyermekgyászdalok;

5. (cisz-moll) szimfónia

Gerhild Romberger (mezzoszoprán)

Vezényel: Fischer Iván

Március 19–20–21.

Müpa, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

R. Strauss, Sibelius, Mahler

R. Strauss: A rózsalovag – 1. keringősorozat

Sibelius: d-moll hegedűverseny, Op. 47

Mahler: Adagio a 10. (Fisz-dúr) szimfóniából

R. Strauss: Till Eulenspiegel vidám csínyjei

Patricia Kopatchinskaja (hegedű)

Vezényel: Fischer Iván

Április 24–25 + 27.

Müpa, Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Rachmaninov, Sibelius

Rachmaninov: 2. (c-moll) zongoraverseny, Op. 18

Sibelius: 2. (D-dúr) szimfónia, Op. 43

Yeol Eum Son (zongora)

Vezényel: Dmitrij Kitajenko

Támogatói Klub 2019-20

A karmester köre

Arany fokozat 220volt.hu, Walter Katalin

Ezüst fokozat Bernhard Hulla, Illés Gábor, Nicholas Kabcenell és Gudor Orsolya, Simor András, Szecskay Ügyvédi Iroda, Sylvia Tóth, Vámos György dr., Hubertus von Wulffen

Bronz fokozat Stephen Benko, Bojár Gábor és felesége, Zanker Zsuzsanna dr., Élő Nóra

Mecénásaink

Arany Bottka Erzsébet dr. és Feldmájer Péter dr., אליעזר יצחק בן אברהם, John Farago, Ferjentsik Miklós dr., Juhász Zoltán hangszerézmester, Meinczinger-Krug Zsuzsanna és Krug Armin, Mosonyi Ágnes, Rényi Andrea és Straub Elek, Szelényi Iván, Varga Júlia, Zsámboki Gabriella dr.

Ezüst Arriba Taqueria, Balázs Árpád és Dénes Andrea, Bognár Péter – Vaya Travel Kft., Richard Brasher, Bródy Péter dr. és Ildikó, Csépe Valéria dr., Csik Gabriella dr., Garai Ferenc és Győri Zsuzsanna dr., György Pál dr. és Simon Ágnes, Jalsovszky Ügyvédi Iroda, Kertész Gabriella dr., közjegyző, Kiss Viktor dr., Kohlrusz Milán és Szabó Dária, Köves Ildikó és Sparing László, Lányi Zoltán dr. ügyvéd, Lengyel Péter, Marschall Miklós, Mártonfi Attila, Mécs Endre, Mészáros János és Mészárosné dr. Bende Hedvig Mária, Nyitrai István, SBGK Ügyvédi Iroda, Szamosi Katalin dr., Sólyom Éva dr., Steiner László, David és Petra Thompson, Varga Ildikó dr., Varsányi Katalin és Pál, Vihar Judit dr., Zoltán Ágnes és István

Bronz Bacher Gusztáv, Bakró-Nagy Mari-
anne, Barta Péter, Beghetto Klára, Berger Györgyné, Boros István, Böcs Ferenc, Burger Balogh Ingeborg, Csillag György dr., Drexler Miklós, Egervári Gábor dr., Gergely Pál dr., Fortuna Galéria, Göczőné Magyar Andrea, Göncz Kinga és Benedek László dr., Gyarmati György, Hanák Gábor, Hancz László és Mester Éva, Havass Miklós, Horváth Ágnes dr., Horváth Jánosné dr. és Fekete István, Suzanne

Huebner, Kalmár György, Kelemenné dr. Visky Katalin, Király Éva, Király Júlia, Komáromy Péter dr. és Pollák Katalin dr., Kökény Mihály dr. és Stiller Mária, Lantos István dr., László András – Professional Orvosi Kft., Richard Lock, Markovich György dr., Molnár Gábor dr., Németvölgyi Ágnes, Pre-Tax Kft., Sáfár László dr., Salgó Judit, Sági Lajosné, Sík Endre és az unokák, Soltész + Soltész Kft., Somfai Éva dr. – Somfai és Társai Iparjogi Kft., Surányi Sándor és Sándorné, Szántó Csaba, Szauer Péter, Szegvári Mária dr., Székely Zoltán, Szilágyi Béláné, Szilágyi Éva és Horváth Péter, Szőke Helga és András, Tárnok Gyöngyi, Tóth Gábor és felesége, Vámos Tibor, Zachár Zsófia és 3 anonim támogató

Pártoló tagjaink

Arany Bakonyi Árpád Móric dr. és felesége, Bálint Andrásné dr., Bánáti Mária, Barna Judit dr., Barta Pál, Batta Mária, Bittner Péterné, Dögei Anna, Eisler Péter dr., James és Maria Eliason, Felkai Tamás, Gala Tours, Garics Zoltánné, Gerő Katalin dr., Karl Philip Hall, Hargitai Tibor, Holéci József, Juvancz Beáta, Kelemen László dr., Kiss Erzsébet, Kocsány János, Kraici Márton és Kraiciné dr. Szokoly Mária, Lantos Mihály és Berkes Zsuzsanna dr., László Attila, Madách Zsuzsanna, Mészáros Balázs, Nyárádiné dr. Szabady Judit, Pak-
sy László dr., Pálfia Judit dr., Reich Tamás, Cash Back Hungary Kft., Soltész Anikó dr., Somogyi Éva és Horváth László, Spohn Ferenc, Szabó & Szomor Ügyvédi Iroda, Seve-
r Zsuzsanna dr. és Dalos Mihály, Szigeti Éva dr., Tanos Zsuzsa, Tátrai Ágnes és 6 anonim támogató

Ezüst Alföldi István, Ambrus Ágnes dr., Apáthy István, Bálint Péter, Bárd Anna, Barta Éva, Beck Éva, Bende Zoltán, Benedek Andor, Benedek János, Bérczi Gábor, Berényi Gábor és Pető Katalin dr., Bertalan Éva dr., Böszörményi Katalin dr., Csanádi Judit, Csernay László dr., Csomós András, Dévai Tibor és felesége, Esztervári Adrienn, Falus András dr., Farkas Gábor, Feldmájer Ágnes és Sándor, Feldmájer Máté, Földényi Éva, Fűredi Gábor, Galambos Imréné dr., Gálosi György, Gálosi Juli, Géta Center Kft., Gordon Pál, Goszták Mária és Madaras Olga, Greiner Ákos, Gyöngy István, Gyulai András, Halász Anna, Halász Gábor dr., Hegedűs Andrásné, Hegyes Erzsébet dr. és Solznoki Gábor, Hornung Hajnalka és János, Horváth Anna, Horváth István dr.,

Horváth László, Horváthné Szakonyi Mirella, Hönig Gábor, Ihász Márta és Spollár József, Jáger Gyula, Kabódi Erzsébet, Kabódi Ferenc, Kabódi Máttyás, Kádi Anna, Keviczky László, Kiss Attila, Komlósi Zsolt, Kószei László, Kutas Magdolna, Ladányi Viktória, Lázár József, Lehardt Imre, Löwenberg Gábor és Radó Julianna dr., Makai Katalin dr. és Ungár János, Malatinszky István, Márton János, Matskási István dr., Mohácsi Endréné, Mosonyi Annamária dr., Nagy István, Nagy Mária Éva, Ottó Mária, Patkós Katalin, Patyánik Mihály dr., Péley Bernadette, Pelle Gáborné, Prágai Éva, Ráduly-Kiss Sarolta Ilona, Révai Péter dr., Rimanóczy Zoltán, Rónai Tiborné, Sitkei Éva dr., Sivó Róbert, Szabó Klári, Szentesi Péter dr., Szent-Martoni Mária, Szűcs András, Tábor István dr., Tátrai Zsuzsanna, Theatrum Mundi Irodalmi és Színházi Ügynekség, Geoffrey Thomas, Tihanyi Ferenc, Tokaji Nagy Erzsébet, Tolcsvai Rózsa, Torma Kálmán, Tóth Katalin, Tóth Kinga, Tóth Mihály és neje, Valis Éva Márta, Váradi János, Váradi Mónika dr., Varga Péter, Végh Józsefné, Veress Mariann, Vígth János, Vörös Imre, Zeidler Gerdné és 14 anonim támogató

Bronz Abonyi Iván dr., Ábrahám Zoltán, Agócs Ágnes, Alaxai Rózsa, Almási Józsefné dr., Andrási Andor és Pusztai Éva, Árvay Jánosné, Bakainé Kisfűgedi Tünde, Bálint Ferencné, Balogh Edit, Baltay Mária, Banai Endréné dr., Bánki Ervinné, Baranyi Éva dr., Barczikay László, Barsi Gusztáv dr., Benczédi Krisztina, Benkő Judit dr., Berecz József, Boda Zsuzsanna, Bodor József, Bogdán Istvánné, Bognár Béla dr., Bolyó Ilona Aranka dr., Borisza József, Bölöni Eszter, Bumberák József dr., Buzás Viktória, Csillag Beáta, Csurgó Ottóné dr., Danziger György dr., Deák Ágnes, Deák János, Dorogi Gabriella, Dósa Tamara, Duba Andrea dr., Erdős Erzsébet dr., Fáberné Fejes Katalin és Fáber András, Fábian András, Falus Péter, Faragóné Ható Katalin, Fehéregyházi Zsuzsa, Feldmájer Györgyi és Benedek Zsolt, Félegyházi Pál, Félix László, Földes Iván dr. és Zsuzsa, Francsicsné dr. Czinege Erzsébet, Gadzsokova Kraszimirra, Gál Máttyásné, Gál Nóra dr., Gallasz József, Garai Anikó, Genti György dr., Gerő Judit, Gerő Zsolt dr., Gervai Judit dr., Gidáli Júlia dr., Glatt Gábor, Guti Péter, Gyarmati Béla, Gyulai József dr., Hajdu András dr., Halász Péterné, Halbrohr Pál, Halmágyi Gyöngyvér, Halmos Judit és Magyar Mihály, Hámori Ferenc, Harsányiné

Sélyei Ágnes, Havas Ágnes, Havas István dr., Havas Katalin, Hegyközi Ilona, Heller Judit, Herczeg Ferenc, Hetényi Ágnes, Hollós János dr., Horváth István dr., Inkei Péter, Jáki János, Jakob Károly, Jankó Katalin, Jászberényi Hanna, Jenei Gábor, Jeney Sarolta, Kálmán Istvánné dr., Kappelné Haraszty Noémi, Kardos István, Kárpáti András, Kárpáti Margit, Kelemen Antal, Kelemen Zsolt, Kerékgyártó Kálmán, Kerényi Gyula, Kertész Zsuzsanna dr., Keve Károly, Kis Ádám, Kiss Balázsné, Kiss Lászlóné, Kitzinger Dávid, Klinga Ágnes, Kneisz Ferenc, Kondor András, Kónya Albert, Kónya Katalin dr., Korodi Mihály és Magyar Zsuzsanna, Kósa Jánosné, Koszorú Lajos, Kovács Katalin, Kovács Zsuzsanna, Kovács Zsuzsanna dr., Kriston József dr., Láner Judit, Lantos Gáborné dr., Lehel Erzsébet Katalin, Lendvayné dr. Györik Gabriella, Lévai Judit dr., Liliom Károly, Lovas Jánosné, Maár Judit dr. és Krokovay Zsolt dr., Major György dr., Máté András, Matos Lászlóné dr., Meitner Tamás, Meleghegyi Józsefné, Mélykúti Ilona, Mészáros Sándorné, Mezei Katalin, Molnár Gáborné, Monoki Klára, Muth János, Nagy Ákos, Nagy Boldizsár, Nagy Ervinné, Nagy Gábor, Nagy Judit dr., Németh Zsófia, Novák József György, Pallag Tibor, Pálné Kutasi Éva és Banász Andrásné, Palotai Valéria, Pankotai Csaba, Pankotainé Lux Margit, Pével Iván dr., Pernesz Péterné, Pethő Anna dr., Petrucz György, Petur Márta, Pongó Judit, Rác Zsuzsanna, Rózsa Gyula, Rudas Jánosné, Rutkai Ágnes, Sáfár Judit, Schaffler György, Sikóné dr. Horváth Ágnes, Simon Erzsébet, Soltész András, Solti bérletesek baráti köre (Sáska Géza, Wollák Katalin és Laki Mihály), Süveges Márta dr., Szabó Márta, Szabó Piroska dr. és Oláh Ruben dr., Szabóné Farkas Anikó, Székely Anna, Székely Józsefné dr., Szekeres Sándorné, Szepesi László, Sziráki Edit, Szomor Márta és Rimanóczy Kálmán, Szőke Marianna, Szőnyi Péterné, Szörcei Zsuzsa, Sztrinkai László dr., Tardos Julianna, Thuróczy Györgyné dr., Török Ilona, Törökné Halász Zsuzsanna, Ujvári Tibor, Ungár Péter, Vajda János és Radnai Mónika, Vajda Julianna dr., Váradi Balázs, Varga Pál, Varga Veronika, Várkonyi Vera dr., Várnai Györgyi dr., Várnai Magdolna és Kajtár István dr., Vass Gabriella, Vassné Máttyók Tinka, Vaszkó Márta, Vidák Jánosné, Volenszky Paula, Wéber László és Arányi Zsuzsanna dr., Zelczerné Déri Erzsébet, Zoltai Józsefné dr. és 48 anonim támogató

Program

Benjamin Beilman, violin
Marek Janowski, conductor

Beethoven

Violin Concerto in D major, Op. 61 (44')
(I. Allegro ma non troppo, II. Larghetto, III. Rondo. Allegro)

interval

Schumann

Symphony No. 2 in C major, Op. 61 (38')
(I. Sostenuto assai – Allegro ma non troppo,
II. Scherzo. Allegro vivace, III. Adagio espressivo,
IV. Allegro molto vivace)

About the Music

The two works we are about to hear today both bear the opus number 61. Nonetheless, their position in the oeuvres of their respective composers is rather different. The Violin Concerto (written in 1806) has for at least a century and a half been one of the most frequently played compositions by Beethoven. By contrast, Schumann's Second Symphony (completed exactly 40 years later) is arguably the least popular one among the composer's four symphonies, which was as good as absent from the regular concert repertory until about the middle of the 20th century.

Ludwig van Beethoven

Violin Concerto in D major, Op. 61

While the Violin Concerto belongs in Beethoven's "middle period" from a chronological point of view, it does not correspond to the commonplace view of this period as a predominantly "heroic" one. On the contrary, this is arguably Beethoven's most relaxed and melodious work – a fact not merely due to the composer's thorough understanding of the innermost nature of his solo instrument, but also the playing style of Franz Clement for whom the work was written. Nonetheless, the first performance, given as part of a benefit concert for Clement on 23 December 1806, did not make a great impression. It was only after Joseph Joachim's revival of the work in the mid-1840s that Beethoven's masterpiece came to be heard in the concert halls all over Europe. Was it perhaps the relatively modest use of virtuosic passagework that frustrated early audiences, who were accustomed to the "pyrotechnical" double stops and arpeggiations of Viotti and other popular violinists of the time? Be that as it may, Beethoven's different approach seems evident already in the very first measures. Rather than allowing the full orchestra to set the stage with an energetic Allegro theme, as is the case in most concertos of the period, the composer presents a kind of riddle: four soft timpani beats that make

one wonder whether the work has started at all, or the orchestra may still be warming up. Some have also argued that the first measures give an insight into the very beginnings of music: it all started with pure rhythm, melody and eventually harmony appearing only at a later stage (measure 2) with the entry of the woodwinds. At any rate, this opening defies all expectations of the audience, and the multiple repetitions of the simple rhythmic motive in a way determine the entire course of the first movement. By contrast, the *Larghetto* is relatively uneventful, the harmonies in particular never move very far from the opening key, offering repose after the earlier irregularities. Close to the end, however, a brusque change of key occurs after all, and normality can only be re-established through the cadenza of the soloist. The Rondo finally allows the violinist to display more of his virtuosity, though the arguably most memorable moment – the dialogue between the oboe and the soloist after the latter's cadenza – once again evokes chamber music.

Robert Schumann

Symphony No. 2 in C major, Op. 61

Schumann of course knew Beethoven's Violin Concerto – when he started work on his own similar concerto in 1853, he even asked Joachim to send him a manuscript copy of the work for study purposes. With respect to symphonies, however, Schumann's attitude was somewhat different: apparently discouraged by the perfection of Beethoven's achievements, he only felt inspired to write symphonies of his own after discovering Schubert's "Great" C-major work in the composer's estate. As he enthusiastically wrote to his later wife in December 1839: "The heavenly length of the symphony! It is like a thick novel in four volumes, say, by Jean Paul." In response Clara also encouraged Schumann to start composing for the orchestra, since "his imagination cannot expand sufficiently on the keyboard." Ironically, however, once the two got married and the composer indeed started to deliver symphonies, their reception was mixed at best, and commentators suggested precisely the opposite of Clara's view, namely that Schumann should better stick to the piano, since he had neither the skill for orchestration nor a talent for controlling larger-scale forms. The notion that the "pastel shades" of Schumann's instru-

mentation would in fact be eminently congruent with his more lyrical style, and his formal irregularities resulted from his narrative approach seeking to convey the stories of "whole four-volume novels," came to be accepted only gradually, by the end of the 20th century. All of this proves especially relevant in the case of the Second Symphony, since the composer's 2 April 1849 letter reveals that the struggle between darkness and light portrayed in the work had an autobiographical background. As Schumann confessed, when starting the work he had been in a "semi-invalid state," but "I began to feel more myself when I wrote the last movement, and was certainly much better when I finished the whole work." Accordingly, the very opening of the first movement offers an unsettling contrast between the uplifting motto theme of the brass and the hesitant, uncertain melodic line of the strings, which casts a shadow on the entire movement. The Scherzo is dominated by the insistent, even maddening music of the violins (though the trios offer some repose), while the slow movement once again projects (in Stephen Williams's words) "a heaviness that depresses the soul instead of a gravity that exalts it." It is indeed only the finale that brings some consolation after all the tension, but even here the music reflects less the sheer joy of victory than a desperate will to overcome darkness. **Balázs Mikusi**

The Artists

Budapest Festival Orchestra

Iván Fischer co-founded the Budapest Festival Orchestra with Zoltán Kocsis in 1983. From the very beginning, the ensemble has been committed to high-quality music-making and serving its audiences in diverse ways. Today, the BFO is rated among the top ten orchestras in the world, and has given performances at major international music festivals and concert venues, from the Musikverein in Vienna to the Carnegie Hall in New York. The BFO has won two Gramophone Awards and also received a Grammy nomination. Its innovative concerts, such as Autism-friendly Cocoa Concerts, Surprise Concerts, Midnight Music, Concertino, the Dancing on the Square project and Community Weeks, stand unparalleled and have gained fame throughout the world. The Orchestra's opera productions are conducted and directed by Iván Fischer and have been invited to the Mostly Mozart Festival, the Edinburgh International Festival and the Abu Dhabi Festival. Iván Fischer founded the Vicenza Opera Festival in 2018.

Benjamin Beilman

Born in 1989, American violinist Benjamin Beilman is winning plaudits across the globe for his compelling and impassioned performances, his deep rich tone and searing lyricism. During the Beethoven celebrations in 2020, Beilman will perform the Beethoven Violin Concerto with the Wrocław Philharmonic and their Music Director Giancarlo Guerrero on tour across Poland, the Orchestra Metropolitain in Montreal with Han-Na Chang and with the Orchestre National du Capitole de Toulouse with Tugan Sokhiev. Other highlights in the 2019–20 season include debuts with the Danish National Symphony, Gürzenich in Cologne, Tonkünstler in Vienna, Antwerp Symphony orchestras, in the US with the Utah Symphony and Minnesota Orchestra, and his return to the London Chamber Orchestra to play/direct. Beilman has an exclusive recording contract with Warner Classics and released his first disc

"Spectrum" for the label in 2016, featuring works by Stravinsky, Janáček and Schubert. He plays the "Engleman" Stradivarius from 1709 generously on loan from the Nippon Music Foundation.

Marek Janowski

Marek Janowski is one of the great masters of the music of the German tradition and is recognised throughout the world for his interpretation of Wagner, Richard Strauss, Bruckner and Brahms, Hindemith and the Second Viennese School. His artistic path has led him from assistant positions to his appointment as General Music Director in Freiburg and Dortmund. There is not one world-renowned opera house where he has not been a regular guest since the late 1970s, from the Metropolitan Opera New York to the Bayerischer Staatsoper Munich; from Chicago and San Francisco to Hamburg; from Vienna and Berlin to Paris. Marek Janowski subsequently stepped back from the opera scene in the 1990s to concentrate on the great German symphonic repertoire. Between 1984–2000, as Musical Director of the Orchestre Philharmonique de Radio France, Mr. Janowski took the orchestra to a position of preeminence in France and abroad. He held the title of Chief Conductor of the Gürzenich Orchester Cologne (1986–1990) and was also First Guest Conductor of the Deutsche Symphonie Orchester Berlin (1997–1999). From 2000–2005 he served as Music Director of the Orchestre Philharmonique de Monte-Carlo. From 2002–2016 he was Artistic Director of the Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin; his Wagner opera cycle with the orchestra in Berlin's Philharmonie was held to have set a new standard of performance in concertante opera. Marek Janowski's return to the Dresden Philharmonic (he held the position of Chief Conductor from 2001 to 2003) marks the city's confidence since the opening of the new Kulturpalast Dresden. Janowski's distinguished discography, built over the past 30 years, includes the iconic recording of the Wagner's Ring Cycle with the Staatskapelle Dresden (1980–1983). It also includes several other complete operas and symphonic cycles, many of which have been awarded international prizes.

Várjuk Önt is a Klubba!

A világszínvonalú zenei élmények mellett bérlet-elővásárlás, próbalátogatások, zártkörű vacsorák és rendezvények, turnéreszvételi lehetőség, személyes találkozás zenészeinkkel és Fischer Ivánnal, valamint VIP-szolgáltatások várják támogatóinkat.

Ha Ön már támogatónk, klubtagságát február 29-ig újíthatja meg.

Legyen Ön is része a BFZ boldog családjának, csatlakozzon a Támogatói Klubhoz!

Keresse fel weboldalunkat: www.bfz.hu/tamogatoiklub, vagy jelentkezzen a tamogatoiklub@bfz.hu e-mail-címen.

A BFZ

Budapesti Fesztiválzenekar

Vezetőség

Zeneigazgató: Fischer Iván

Menedzser-igazgató: Erdődy Orsolya

A menedzser-igazgató személyi

asszisztense: Szántó Ildikó

Produkciómenedzsment

Művészeti tervezés: Julia Larigo*

Operatív menedzser: Zöld Krisztina

Operatív munkatárs: Szani Szolongo

Turnémenedzser: Pócs Bence

Turnészervezési munkatárs: Wolf Ivett

Zenekari titkár: Melisko Krisztina

Technikai vezető: Zentai Róbert

Technikai munkatársak: Kathi Sándor,

Siba István

Szponzoráció és nemzetközi

kapcsolatok

Nemzetközi elnök: Martin Hoffmann*

Fejlesztési vezető: Kolesár Krisztián

Támogatói Klub: Deák Zsuzsanna*

Kommunikáció és

közösségkapcsolatok

Kommunikációs vezető:

Tossenberger Adél

Marketingmunkatárs: Zeller Anna

Kommunikációs tanácsadó: Váradi Júlia*

Közösségkapcsolati vezető: Molnár Adél

Közösségkapcsolati munkatárs:

Máthé Kiss Simona

Pénzügy

Pénzügyi vezető: Maglódi Györgyné

Könyvelő: Szalai Lászlóné

Titkárság

Titkársági asszisztens:

Aranyosné Boros Angyalka

Budapesti Fesztiválzenekar Alapítvány

Elnök: Simor András

Kurátorok: Besenyi Péter, Boros István,

Alan Gemes, Heal Edina, Bernhard

Hulla, Illés Gábor, Nicholas Kabcenell,

SzecsKay András, Sylvia Tóth, Vámos

György dr., Varga Zoltán

Tiszteletbeli kuratóriumi tag:

Marschall Miklós

A felügyelő bizottság tagjai:

László Csaba (elnök), Jalsovszky Pál,

Juvancz Beáta, Terták Ádám

Budapesti Fesztiválzenekar Egyesület

elnöke: Bánffy Eszter

A BFZ Alapítvány a külföldről támogatott szervezetek átláthatóságáról szóló 2017. évi LXXXVI. törvény alapján külföldről támogatott szervezetnek minősül.

*külsős tanácsadó

RÉGIZENE

FESZTIVÁL 2020

A Felvilágosodás Korának Zenekara
2020. február 28.

Rohmann Ditta és Olga Pascsenko estje
2020. március 3.

Haydn Philharmonie
2020. március 4.

Händel: Alexander Balus
– magyarországi bemutató
2020. március 7.

Rameau: Dardanus
2020. március 8.

mupa.hu

Stratégiai
partnerünk:

Stratégiai
médiapartnerünk:

A Múpa támogatója
az Emberi Erőforrások Minisztériuma

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Jegyek kaphatók a Múpa jegypénztárában,
valamint online a www.mupa.hu oldalon.
További információ: +36 1 555 3300, +36 1 555 3310

Támogatók

Köszönjük az eddigi támogatást partnereinknek!

Gyémánt fokozatú partnerek

Ezüst fokozatú partner

Támogató partnerek

Állami partnerek

Stratégiai partnerek

Médiapartnerek

Kövessen minket:

 @Fesztivalzenekar

 @BFO – Budapest Festival Orchestra

 @Budapest Festival Orchestra

 @budfestivalorch

 @BudFestivalOrch

A BFZ elérhetősége

Titkárság:

1033 Budapest, Polgár utca 8–10/B

Telefon: +36 1489 43 30

E-mail: info@bfz.hu

Jegyrendelés: rendeles@bfz.hu

Próbaterem: 1034 Budapest,

Selmeci utca 14–16.

Honlap és online jegyvásárlás:

www.bfz.hu

Kiadja a Budapesti Fesztiválzenekar

Alapítvány

Felelős kiadó a BFZ menedzser-
igazgatója, Erdődy Orsolya

Budapesti
Fesztiválzenekar
2019-20

WWW.BFZ.HU

